

Síntesi de «Qui tingui orelles, que escolti què diu l'Esperit a les Esglésies»

Vers un nou Pla Pastoral Diocesà
(Ap 2,7.11.17.29; 3,6.13.22)

Síntesi de la reflexió sobre «La preparació del Pla Pastoral Diocesà», a càrrec de Josep M. Rambla, S.J. preparat amb motiu de la trobada conjunta dels consells diocesans celebrada el 18 d'octubre de 2016 al Seminari Conciliar de Barcelona.

INTRODUCCIÓ

1. CANVI D'ÈPOCA

Vivim un canvi d'època, no simplement un canvi de període històric; és un canvi axial, com el que la humanitat va viure uns quants segles abans de Crist.

Això ens fa pensar que hem de viure una espiritualitat molt radical, d'història de la salvació; amb les orelles del cor ben obertes a escoltar «què diu l'Esperit a les Esglésies».

El papa Francesc ha escrit: «L'escolta de l'Esperit ens ajuda a reconèixer comunitàriament els signes dels temps» (EG 14).

2. PETIT RAMAT

L'observació de les nostres parròquies, moviments, comunitats i ordes religiosos, i també la reflexió dels teòlegs, ens indiquen que avancem cap a una Església de 'petits ramats'.

És un desafiament que ens invita a fixar l'atenció en allò que és l'ànima de l'Església, i a maldar per envigorir-la retornant al que és essencial: l'experiència de Déu en Crist, en l'esperit de les Benaurances.

3. TEMPS DE GRÀCIA

Sigui com sigui el temps que vivim, aquest és 'el nostre temps' i no en tenim pas cap altre; aquest, precisament aquest, és «el temps de gràcia, l'hora favorable» (2Co 6, 2).

És l'avui; i avui se'ns exhorta a escoltar la veu del Senyor: és doncs, un temps de joia, perquè Déu segueix al costat nostre.

4. EL PAPA FRANCESC

Com a membres de l'Església, tenim la gràcia de comptar amb la crida i les orientacions del papa Francesc, sobretot en les expressades en l'*Evangelii Gaudium*, que té caràcter programàtic (25).

Francesc ens ajuda a «perfilar un determinat estil evangelitzador», un «renovat esperit missioner» que comporta renunciar a criteris i pràctiques propis d'altres èpoques.

El criteri pastoral del 'sempre ho hem fet així' ja no serveix (33).

I. ESCOLTAR QUÈ DIU L'ESPERIT

5. DÉU I EL SEU REGNE ENS DESBORDEN

Urgeix una planificació pastoral que comporti acollir l'amor de Déu a la humanitat, el seu Regne. Aquesta opció ens exigeix una actitud de despullament personal i d'obertura total a la iniciativa de l'amor gratuït de Déu.

Sant Tomàs ens ho ha advertit: «Un error sobre el món pot repercutir en un error sobre Déu». El Regne de Déu transcendeix les mediacions humanes; aquestes mediacions són necessàries, però no suficients.

6. LA MÚSICA DE L'ESPERIT

L'Esperit que ens cal escoltar és més una música que no pas una lletra; amb el coneixement de la lletra de l'Evangelí, no en tenim pas prou. Ens cal copsar-ne l'aire, la inspiració i el per què de tot plegat, amb la finalitat d'avançar en la direcció correcta.

No es tracta d'adquirir *coneixements*, sinó d'augmentar la *saviesa* i canviar la nostra sensibilitat espiritual, fent-la més evangèlica.

7. LA MELODIA DE LA MISERICÒRDIA

Avui, i sempre, la sensibilitat evangèlica es concreta i manifesta en la misericòrdia, feta vida en la persona de Jesús; Ell n'és el 'rostre' (*Misericordiae Vultus*).

La misericòrdia no és quelcom propi i exclusiu d'un Any Jubilar; per tant, no pot ser una experiència esporàdica en la vida de l'Església, sinó que ha de conformar-la totalment. Totes les persones i totes les institucions hem de ser «misericordiosos com el Pare». Sempre.

8. ADVERTIMENT DEL PAPA FRANCESC

«No hem de tenir dubtes ni calen explicacions que afebleixin aquest missatge tan clar: Avui i sempre els pobres són els destinataris privilegiats de l'Evangelí; l'evangelització adreçada gratuïtament als pobres és signe del Regne que Jesús ha vingut a portar-nos. Cal dir sense embuts que existeix un vincle irrompible entre la nostra fe i els pobres» (24).

9. SIMPATIA AMB EL MÓN

D'acord amb el Concili Vaticà II, la nostra mirada ha de ser una mirada de *simpatia envers la humanitat*, una mirada que no ens hi faci descobrir *enemics*, sinó *persones* que han de rebre la Bona Notícia; primer de tot, amb fets visibles; i, quan sigui oportú, també amb la Paraula.

El coneixement, l'empatia i la compassió han de precedir la nostra acció evangelitzadora. Com Jesús ens va ensenyar a fer-ho.

10. OBERTURA A LA REVISIÓ

Francesc ens invita a alliberar-nos de costums i pràctiques que són propis d'altres èpoques i que no deriven del nucli de l'Evangelí. Ens dol observar que alguns hagin arrelat a fons al llarg de la història de l'Església. Avui són autèntics obstacles que ens impedeixen d'avançar.

Alguns d'aquests costums i pràctiques «poden ser molt bonics, però ara ja no ens serveixen per a la transmissió de l'Evangelí. No tinguem por de revisar-los» (43).

11. ELS NOSTRES CONDICIONAMENTS (DEBILITATS)

El papa Francesc ha advertit que ens cal estar molt atents, perquè la nostra manera de ser i d'actuar sovint ens condiciona i fins i tot ens impedeix d'avançar pel camí correcte:

- *l'afany per l'organització* i la simple *administració*, en detriment de la *missió* (25);
- *la tendència a frenar propostes noves* i la *por* d'equivocar-nos (33);
- *l'al·lèrgia a embrutar-nos les mans* si sortim al carrer i ens apropem a la gent (49);
- *l'obsessió per les finalitats* i els *objectius*, i la lentitud en arribar a *concrecions* (33);
- *la dificultat a adaptar-nos* a les necessitats i els ritmes de les persones (44);
- *la ignorància de la motivació evangèlica* del servei preferent als més pobres (48);
- *el desconeixement del món real* dels més necessitats (52);
- *la recerca de l'èxit i del benestar personal* per damunt de l'evangelització (93);
- *l'afició a predicar* què cal fer, sense decidir-nos a fer-ho personalment (96);
- *la tendència a fer grups i capelletes* que divideixen i separen (98);
- *la preocupació per la instrucció moral* per damunt de l'experiència de Déu (165);

- *l'excés de clericalisme* i la marginació dels *laics* en la vida de l'Església (102-103);
- *l'adopció d'una vida retirada i individualista* (262);
- *el refugi en la tradició* per la dificultat d'evangelitzar avui i aquí (262);
- *l'argument del 'sempre s'ha fet així'* i la resistència al canvi (33);
- *el criteri de l'eclesiocentrisme*, que ens impedeix la conversió en una Església de portes obertes i 'en sortida' (20-24), etc.

12. LA TEMPTACIÓ DE L'ACCÍDIA (CANSAMENT, APATIA, DESGANA)

Tendim a sentir-nos fatigats, desil·lusionats i amb poca empenya per afrontar un futur que ja és aquí. Correm el risc de convertir-nos en 'mòmies de museu', que sempre fan 'cara de quaresma' i que manifesten problemes derivats més aviat d'una 'psicologia de tomba' (cf. EG 6, 9, 83).

Ens cal posar la confiança en el Déu que fa créixer la llavor que hem plantat per encàrrec seu; i, per damunt de tot, no perdem el sentit de l'humor, expressió de 'la joia de l'Evangelí'.

II. CULTIVAR LES ACTITUDS PER A RENOVAR L'IMPULS MISSIONER

13. NECESSARI PUNT DE PARTIDA

Ens cal llegir a poc a poc el capítol primer de la *Evangelii Gaudium*, i fer-lo objecte de reflexió personal i comunitària. És una exigència ineludible. És el fonament dels capítols que segueixen a continuació.

«Invito cada cristià, en qualsevol lloc i situació en què es trobi, a renovar ara mateix el seu trobament personal amb Jesucrist o, almenys, a prendre la decisió de deixar-se trobar per Ell, d'intentar-ho cada dia sense descans» (3).

14. EXPERIÈNCIA ESPIRITUAL EVANGÈLICA

Els missatges que el papa Francesc ens transmet en el capítol cinquè seran de gran ajuda en la fase prèvia a l'elaboració del *Pla Pastoral Diocesà*.

«L'Església necessita imperiosament *el pulmó de la pregària*», però «correm el risc de convertir els moments de pregària en excusa per a no lliurar la nostra vida a la missió». «Des del punt de vista de l'evangelització, les propostes místiques no serveixen si no van acompanyades d'un fort compromís social i missioner; i tampoc no serveixen els discursos i les accions socials o pastorals sense una espiritualitat que transformi el cor» (262).

15. TROBADA AMB L'AMOR DE JESÚS

«La primera motivació per evangelitzar és l'amor amb què Jesús ens ha estimat; aquesta experiència d'haver estat salvats per Ell és la que ens mou a estimar-lo cada dia més.

Tanmateix, quin amor és aquest que no sent la necessitat de parlar de l'ésser estimat, de mostrar-lo als altres, de fer-lo conèixer a tothom?» (264).

«Tot cristià és missioner en la mesura en què s'ha trobat amb l'amor de Déu en Crist Jesús» (120). Aquesta és una condició indispensable.

16. EL GUST DE SER POBLE

Si la nostra Església diocesana ha de ser una Església «en sortida», «cap enfora», també ha de ser una Església «*experta en humanitat*». Cal que el poble, i la gent del poble, siguin una escola d'aprenentatge imprescindible per a nosaltres.

Francesc ens empeny a «ser amb la gent». Això vol dir compartir la vida amb la gent tant com puguem i, sobretot, descobrir com són els homes i les dones d'avui, què fan i per què ho fan; escoltar el que ells ens diuen, tant amb paraules com amb el llenguatge no oral; dialogar més que imposar... (269).

17. CREURE EN LA CREU I LA RESURRECCIÓ

El Regne de Déu comença com un gra de mostassa, i és Déu qui el fa créixer; però, si volem que creixi, ha de passar per la Creu.

D'una concepció merament *messiànica* del cristianisme i de la pastoral, que posa la seguretat en els recursos humans i materials, les planificacions i les lluites internes entre persones i grups, ens cal passar a una concepció *cristològica* que es fonamenti en el seguiment radical de Crist, pel camí de la Creu i la Resurrecció.

18. LA FORÇA MISSIONERA DE LA INTERCESSIÓ

La intercessió comporta mirar les persones i les coses amb els ulls de Crist; és posar Crist entre la germana i el germà i jo, entre els problemes i jo.

Com devien ser aquelles nits en què Jesús es retirava per pregar, sobretot en els moments decisius del seu 'pla pastoral', com ara l'elecció dels dotze, el comiat final, o davant l'horitzó de la Creu?

La intercessió brolla de la comunió; i créixer en comunió no implica pas uniformitat, sinó coneixement mutu, acceptació i confiança, comunicació i conversa.

CONCLUSIÓ: JOIA I FERVOR

19. L'EXEMPLE DEL PAPA FRANCESC

Entre moltes més, dues paraules identifiquen l'estil espiritual i pastoral del papa Francesc: *joia* i *fervor*.

La JOIA és a dir, l'alegria interior, no és un sentiment superficial; és el test d'una vida evangèlica, la vida que Jesús ens proposa quan ens diu: «Tot això, us ho he dit perquè la meva joia sigui també la vostra, i la vostra joia sigui completa» (Jn 15,11). La *joia de l'Evangeli* és una alegria «que ningú no ens la prendrà» (Jn 16,22).

El FERVOR té a veure amb l'escalf i el bull. El fervor és l'amor que vessa, que es desborda generosament. Pau escriu

als cristians de Filips: «Que el vostre amor creixi cada dia més, fins a vessar». Segons Francesc, el fervor és la font de la veritable alegria.

«La nostra *tristesa infinita* sols es cura amb un *amor infinit*» (265).

20. UN PLA PASTORAL D'AVUI MIRANT AL DEMÀ

El nostre Pla Pastoral haurà de néixer del goig d'haver trobat i haver assaborit, una vegada i una altra, l'Evangeli del Regne de Déu, que és l'experiència d'un Déu que estima i salva. També haurà de ser una invitació a tots els cristians a créixer en aquest goig que neix d'un amor que vessa, de manera que siguem sal i llum en la nostra societat.

En començar l'Exhortació *Evangeli Gaudium*, el papa Francesc ens ha dit: «Exhorto tothom a aplicar amb generositat i valentia les orientacions d'aquest document, sense prohibicions ni pors» (33).

Qüestionari

Propostes per a la reflexió i el diàleg

Aquest qüestionari és prou ampli i detallat com perquè cada grup el pugui respondre en la seva integritat o en aquells apartats que més li concerneixin. Es recomana respondre'l en grup. Aquest diàleg serà ja en si mateix un exercici de camí conjunt, de sinodalitat. D'altra banda, el conjunt de respostes i suggeriments que es recullin de ben segur aportaran una alenada d'idees, «mocions» i propostes que podran orientar el camí de l'Església a Barcelona els propers anys. Així el nou Pla Pastoral Diocesà podrà motivar un tram d'aquest camí.

1. Partim del que ja fem

Segons els números 7 i 9 de la síntesi:

- Quina experiència tenim, personalment i comunitàriament, de posar en pràctica les obres de misericòrdia, tant les corporals com les espirituals?
- Quines dificultats experimentem?
- Quins resultats, ni que siguin parcials o provisionals, obtenim?
- Què és el que més ens manca: gent? ganes? idees? comunió? formes concretes de realitzar-ho? recursos econòmics? revisió autocrítica?

2. Activem l'anàlisi i l'escolta dels signes dels temps

a) Segons el número 9 de la síntesi:

- Quins són els missatges de la cultura dominant avui en el món i com ens condicionen també a nosaltres, els cristians?

b) Segons el número 8 de la síntesi:

- Quins són els pobres d'avui entre nosaltres? Quins tipus de pobres reclamen la nostra atenció?

c) Segons els números 1 i 16 de la síntesi:

- Quines necessitats, expectatives i demandes (materials, morals i espirituals) manifesten les persones amb què convivim a la feina, al barri, poble o ciutat? I en els diversos tipus de grups en els quals participem?

3. Reconeixem mocions interiors

a) Segons els números 11 i 12 de la síntesi:

- Quins condicionaments pesen més en la nostra vida personal i comunitària? Com ens afecten?

b) Segons els números 1, 2, 3, 5, 9, 10, 11, 12 i 16 de la síntesi:

- A quina conversió mental i a quin canvi d'actituds ens sentim cridats a conseqüència de la reflexió realitzada?

4. Valorem les nostres motivacions més fondes

Tenint en compte la invitació del papa Francesc a renovar la nostra adhesió personal a Jesucrist (EG 3) i la necessitat de mostrar-lo als altres (EG 120 i 264):

a) Segons els números 13 i 15 de la síntesi:

- Quina qualitat té l'adhesió personal a Jesucrist i a l'acció evangelitzadora dels membres del nostre grup o comunitat? Dèbil, intermitent, intensa?

b) Segons el número 18 de la síntesi, i conscients que el fet de formar part d'algun tipus de comunitat és inherent a la vivència de la fe cristiana (EG 49):

- Com valorem la qualitat de vincle comunitari existent en el grup del qual formem part (parròquia, comunitat religiosa, associació, moviment, institució educativa o pastoral)? Dèbil, intermitent, intensa?

c) Segons els números 2 («Anar a l'essencial»), 6, 13, 15, i 17 de la síntesi:

- Quines crides sentim a intensificar la qualitat de la nostra adhesió personal a Jesucrist? Com? Quan? Amb quines ajudes?
- Quines crides sentim a reforçar el nostre vincle comunitari? Com? Quan? Potenciant què?
- Quines crides sentim a fer més audaç i decidida la nostra acció evangelitzadora? Com? Quan? Amb quines mediacions?

5. Imaginem propostes concretes

El papa Francesc sol usar unes expressions molt significatives: «*Església en sortida*» (EG 20), «*primerejar*» (EG 24), «*Església hospital de campanya*», «*Església en estat permanent de missió*» (EG 25), etc.

- Quines accions concretes ens suggereixen aquestes expressions?
 - a) A nivell del grup del qual formen part (parròquia, comunitat religiosa, associació, moviment, institució educativa o pastoral)?
 - b) A nivell d'arxiprestat?
 - c) A nivell d'arxidiòcesi?
 - d) En aquells àmbits on es forja la cultura i la mentalitat social d'avui: xarxes socials, mitjans de comunicació social, ambients juvenils, centres de debat cultural, iniciatives d'emprenedoria, iniciatives en l'àmbit de la dona, treball social, associacionisme en general...
 - e) En les instàncies que determinen més les condicions de vida i treball de les persones: compromís polític i sindical, noves formes de participació ciutadana i de solidaritat...

(Deixem volar la imaginació i provoquem una «pluja d'idees». No es tracta de dur a la pràctica aquestes accions de forma immediata, sinó de pensar en possibilitats a tenir en compte en l'elaboració del futur Pla Pastoral Diocesà).

El resultat de les reflexions s'ha d'enviar als respectius responsables de cada organisme diocesà: **Consell Presbiteral**, **Consell Pastoral Diocesà**, **Arxiprestes** —els quals recolliran les aportacions dels consells parroquials amb tots els organismes que inclouen— i **Delegats Diocesans** —els quals recolliran les aportacions de les comunitats de Vida Consagrada, les associacions, moviments i entitats del seu àmbit pastoral. Aquests organismes diocesans ho faran arribar a la Secretaria General de l'Arquebisbat de Barcelona i a la Comissió de seguiment de preparació del Pla Pastoral abans del 30 d'abril de 2017: secgral@arqbcn.cat